

Uchwała Nr SO.15.4012.258.2025
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu
z dnia 30 kwietnia 2025 r.

**w sprawie wyrażenia opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Miasta i Gminy Trzcianka
za rok 2024 wraz z informacją o stanie mienia Jednostki i objaśnieniami**

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, wyznaczony zarządzeniem Nr 5/2025 Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej z dnia 3 lutego 2025 r., w osobach:

Przewodnicząca	Edyta Zastrow
Członkowie:	Monika Paczyńska
	Marzena Węckowicz

działając na podstawie art. 13 pkt 5 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) w związku z art. 267 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.) o sprawozdaniu z wykonania budżetu Miasta i Gminy Trzcianka za 2024 rok wraz z informacją o stanie mienia Jednostki i objaśnieniami wyraża

opinię pozytywną

Uzasadnienie

Przedmiotem badania, stanowiącym podstawę do wydania niniejszej opinii było sprawozdanie roczne z realizacji budżetu Miasta i Gminy Trzcianka w roku 2024 oraz informacja o stanie mienia Miasta i Gminy Trzcianka (przedłożone tut. Izbie w dniu 31 marca 2025 r. przez Burmistrza).

Skład Orzekający przed wydaniem opinii zapoznał się także z uchwałą budżetową po zmianach wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r., uchwałą w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2024-2040 po zmianach oraz ze sprawozdaniami budżetowymi Jednostki za 2024 rok.

- I. Przedłożone sprawozdanie zawiera część opisową stanowiącą objaśnienia do sprawozdania z wykonania budżetu i część tabelaryczną.
 1. W części opisowej przedstawiono realizację dochodów budżetowych, a w tym: dochodów z podatków i opłat lokalnych, udziałów w podatkach państwowych, dochodów majątkowych, pozostałych dochodów własnych, subwencji ogólnej, dotacji celowych, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, a także wydatków budżetowych według działów klasyfikacji budżetowej w podziale na wydatki bieżące i majątkowe. Ponadto wskazano: stan zaległości podatkowych oraz czynności podejmowane w celu wyegzekwowania należnych Gminie dochodów, skutki obniżenia górnych stawek podatków. Przedstawiono wydatki realizowane w ramach funduszu sołeckiego. Burmistrz wskazał również środki z Funduszu Pomocy oraz finansowane nimi wydatki na realizację zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, odniósł się do środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19, w tym Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych i wydatków nimi finansowanych, przychodów i rozchodów budżetu. Burmistrz poinformował, w jakim zakresie korzystał z upoważnień, które otrzymał od Rady Miejskiej.
 2. W części tabelarycznej przedstawiono m.in.:

- dochody i wydatki w pełnej szczegółowości klasyfikacji budżetowej;
 - zestawienie dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Gminie ustawami;
 - zestawienie dochodów i wydatków w zakresie zadań realizowanych w drodze umów lub porozumień między js.t.;
 - zestawienie dotacji udzielonych z budżetu Gminy;
 - dochody z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wydatki na realizację zadań określonych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz program przeciwdziałania narkomanii;
 - wydatki funduszu sołeckiego;
 - dochody z wpływów z opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz wydatki sfinansowane z tych dochodów;
 - dochody z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wydatki na finansowanie systemu gospodarowania odpadami;
 - dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej;
 - dochody i wydatki na wydzielonych rachunkach dochodów oświatowych jednostek budżetowych;
 - zestawienie dochodów i wydatków na podstawie porozumień (umów z organami administracji;
 - dochody i wydatki finansowane ze środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID – 19;
 - dochody i wydatki finansowane ze środków Funduszu Pomocy.
3. W sprawozdaniu z wykonania budżetu w formie tabelarycznej przedstawiono stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich oraz zmiany dokonane w trakcie roku budżetowego w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, co spełnia wymogi określone przepisami art. 269 pkt 2 i 3 wymienionej ustawy.
4. W ocenie Składu Orzekającego przedłożone sprawozdanie z wykonania budżetu za 2024 rok spełnia wymogi określone w art. 267 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych.
- W opiniowanym sprawozdaniu wskazano jednostki budżetowe, o których mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych, do czego zobowiązuje przepis art. 267 ust. 2 ustawy o finansach publicznych. W formie tabelarycznej przedstawiono kwoty ogółem dochodów i wydatków dla wyodrębnionych rachunków dochodów jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie o systemie oświaty (część 3.12). Natomiast w tabeli ani w części opisowej nie wskazano klasyfikacji paragrafów poszczególnych dochodów i wydatków.

II. 1. Na podstawie przeprowadzonego badania Skład Orzekający ustalił, że budżet Miasta i Gminy Trzcianka za rok 2024 został wykonany z deficytem w wysokości 3.384.265,57 zł (przy planowanym deficycie w wysokości 20.941.462,26 zł), bowiem:

- a) dochody zrealizowano w wysokości 187.384.923,76 zł, co stanowi 104,67 % wielkości planowanej, w tym:
 - dochody bieżące wykonano w wysokości 149.128.463,61 zł,
 - dochody majątkowe wykonano w wysokości 38.256.460,15 zł;
- b) wydatki zrealizowano w wysokości 190.769.189,33 zł, co stanowi 95,40 % wielkości planowanej, w tym:

- wydatki bieżące w wysokości 150.780.074,20 zł,
- wydatki majątkowe w wysokości 39.989.115,13 zł.

Ze sprawozdania wynika, że wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6-8 ustawy są wyższe od wykonanych wydatków bieżących, co spełnia wymogi art. 242 ustawy o finansach publicznych. Z uwagi na to, że wynik operacyjny wykonania budżetu 2024 roku, stanowiący różnicę między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi jest wartością ujemną i wynosi 1.651.610,59 zł (przy planowanym deficycie operacyjnym 6.891.409,32 zł) Skład Orzekający wskazuje, iż powyższe wpływa na obniżenie wskaźników spłat zobowiązań dłużnych na najbliższe lata.

2. W roku sprawozdawczym Gmina zrealizowała w pełnej wysokości przychody tytułu z zaciągniętych kredytów w wysokości 14.202.827,54 zł oraz z tytułu spłat pożyczek udzielonych w kwocie 1.149.160,00 zł.

Ponadto Gmina dysponowała środkami z tytułu:

- wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w wysokości 6.523.313,57 zł które zostały zaangażowane w budżecie 2024 w całości,
- niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w wysokości 3.370.905,23 zł, które zostały zaangażowane w budżecie 2024 r. w wysokości 3.231.257,18 zł.

Rozchody zrealizowano w kwocie 4.165.096,03 zł (100% planu), które dotyczyły: spłaty rat kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych w kwocie 3.215.776,03 zł oraz udzielonych pożyczek w kwocie 949.320,00 zł.

3. Z przedłożonego sprawozdania Burmistrza, jak i ze sprawozdania Rb-Z „Kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji” wynika, że zadłużenie Gminy wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosiło 60.587.848,54 zł, co stanowi 32,33 % wykonanych dochodów, w tym zobowiązania wymagalne w kwocie 51,62 zł.
4. Ze sprawozdania Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych wynika, że zobowiązania na koniec roku 2024 wynosiły 7.727.777,92 zł, z tego kwota 51,62 zł stanowi zobowiązania wymagalne poniesione w § 4300 – Zakup usług pozostałych w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska w rozdziale 90095 – Pozostała działalność.
5. Według sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2024 należności na koniec 2024 roku wynosiły 22.303.604,88 zł, w tym zaległości – 15.938.141,39 zł. Burmistrz w sprawozdaniu odniósł się do ww. zaległości oraz poinformował o czynnościach podejmowanych w celu wyegzekwowania dochodów należnych Gminie. Wielkość zaległości na koniec roku 2024 w porównaniu z rokiem 2023 uległa zwiększeniu o kwotę 307.623,50 zł.
6. Analiza sprawozdania z wykonania budżetu w powiązaniu ze sprawozdaniem budżetowym Rb-28S za 2024 rok wykazała, że suma wydatków wykonanych i zobowiązań (z pominięciem paragrafów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń) przekracza plan wydatków o kwotę 805.338,49 zł sklasyfikowanych w paragrafach: 3020 (rozdz. 75023), 3030 (rozdz. 75022, 75095, 75412), 4210 (rozdz. 85412), 4260 (rozdz. 70007, 75023, 75412, 80101, 80103, 80104, 85516), 4270 (rozdz. 90015), 4280 (rozdz. 75023), 4300 (rozdz. 70007, 71035, 90001, 90002, 90003), 4360 (rozdz. 85154, 85219, 85502), 4520 (rozdz. 60013), 4560 (rozdz. 85501), 4580 (rozdz. 70005), 4600 (rozdz. 90005).

W opinii Składu Orzekającego zaciągnięte zobowiązania mogą znajdować uzasadnienie w upoważnieniach, jakie Burmistrz otrzymał od Rady Miejskiej w uchwale budżetowej oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

W uchwale budżetowej na 2024 rok w § 18 Rada Miejska ustaliła sumę 5.000.000,00 zł, do której Burmistrz mógł samodzielnie zaciągać zobowiązania.

Natomiast w uchwale w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Rada Miejska upoważniła Burmistrza w § 3 ust. 1 do zaciągania zobowiązań:

- 1) związanych z realizacją wieloletnich przedsięwzięć do wysokości limitów określonych w załączniku Nr 2 do uchwały;
- 2) z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania gminy i których terminy płatności wykraczają poza rok budżetowy,

oraz w ust. 2 upoważniła do przekazywania uprawnień do zaciągania zobowiązań, o których mowa w ust. 1 kierownikom jednostek organizacyjnych gminy.

Na stronie 72 sprawozdania z wykonania budżetu poinformowano, iż „Zaciągnięte zobowiązania znajdują uzasadnienie w upoważnieniach o których mowa wyżej”.

7. Analiza sprawozdania Rb-28S wykazała, że wykonane wydatki przekraczają plan wydatków na łączną kwotę 29,95 zł, w następującej podziale klasyfikacji budżetowej:

Dział	Rozdział	Paragraf	Plan [zł]	Wykonanie [zł]	Przekroczenie [zł]
1	2	3	4	5	6
854	85412	4210	20 509,17	20 539,12	29,95

Z łącznego odczytania art. 44 ust. 1, art. 52 ust. 1 pkt 2 i art. 254 pkt 3 ustawy o finansach publicznych wynika, że wydatki ujęte w budżetach i planach jednostek sektora finansów publicznych mają charakter nieprzekraczalnych limitów oraz, że wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokości ustalonej w ustawie budżetowej, uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego i planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

8. W wyniku analizy przedłożonych sprawozdań Skład Orzekający stwierdził, że w okresie od początku roku do dnia 31 grudnia 2024 r. dokonano planowanych wydatków przeznaczonych na zapłatę odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości (23.044,50 zł), pozostałych odsetek (13.595,88 zł), kar i odszkodowań wypłacanych na rzecz osób fizycznych (23.504,39 zł) oraz kar, odszkodowań i grzywien wypłacanych na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych (52.038,16 zł).

W przedłożonym sprawozdaniu Burmistrz poinformował o przyczynach poniesienia przedmiotowych wydatków.

9. Dochody z tytułu wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zrealizowano w kwocie 640.078,97 zł (rozd. 75618 § 0480) oraz z tytułu wpływów z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym zrealizowano w kwocie 156.448,25 zł (rozd. 75618 § 0270). Ponadto w przychodach budżetu w § 905 „Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi

w odrębnych ustawach” zostały zaplanowane niewykorzystane w latach wcześniejszych dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w łącznej kwocie 135.600,00 zł. Wydatki związane z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii wykonano w kwocie 719.438,98 zł (zgodnie z tabelą Nr 23 do sprawozdania). W sprawozdaniu z wykonania budżetu Burmistrz wyjaśnił: „Przychody w kwocie 275 248,05 zł stanowią środki, jakie nie zostały wykorzystane na 31 grudnia 2023 roku. W trakcie realizacji budżetu 2024 roku środki w kwocie 135 600,00 zł zostały wprowadzone do wykorzystania na zadania preliminarza GKRPA w 2024 roku. Zatem środki z lat ubiegłych, które nie zostały jeszcze przydzielone na realizację zadań wynoszą 139 648,05 zł. Natomiast nadwyżka powstała w 2024 roku wynosi kwotę 212 688,24 zł. Ostatecznie na dzień 31 grudnia 2024 r. niewykorzystane środki z opłat wynoszą 352 336,29 zł.”).

Na podstawie sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2024 Skład Orzekający ustalił natomiast, że w rodz. 85154 wykonano także dochody w § 0900 /Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości/ w kwocie 33,04 zł (wykonanie bez planu) oraz w § 0940 /Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych/ w kwocie 0,72 zł (wykonanie bez planu).

Skład Orzekający przypomina, że zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151, z późn. zm.) „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 i art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ będą wykorzystywane na realizację:

- 1) *gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ ust. 2,*
- 2) *zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2*
- i nie mogą być przeznaczone na inne cele.”.

Natomiast w myśl art. 9³ ust. 4 ww. ustawy środki pochodzące z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (określone w art. 9² ust. 11 i 21 ustawy) gmina zobowiązana jest przeznaczyć „na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu”.

Ponadto ww. środki mogą być przeznaczone na pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie ich państwa, co wynika z przepisów art. 31a i art. 31b ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, z późn. zm.).

Na dzień wydania niniejszej opinii w uchwale budżetowej Miasta i Gminy Trzcianka na 2025 rok nie planuje się w § 905 przychodów z niewykorzystanych w 2024 roku środków z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

10. Dochody i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarki odpadami wykonane zostały w wysokościach odpowiednio: dochody w kwocie 8.354.614,62 zł, (w tym § 0490 w wysokości 8.283.003,03 zł) i wydatki w kwocie 9.483.811,38 zł (w tym § 4300

w wysokości 9.288.864,07 zł). Zatem uzyskane w roku budżetowym dochody z opłat były niższe niż wydatki poniesione na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi o kwotę 1.129.196,76 zł. Na koniec 2024 roku zaległości z tytułu niewpłaconych w terminie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 909.460,17 zł. Zobowiązania niewymagalne wyniosły 795.978,14 zł.

Na podstawie art. 6r ust. 2da ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399) Rada Miejska Trzianki podjęła uchwałę Nr XLIV/469/21 z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W sprawozdaniu podano informacje o wysokości zrealizowanych w danym roku dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wydatków poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Ogólnie omówiono i wyszczególniono koszty, o których mowa w art. 6r ust. 2 – 2c ustawy utrzymania czystości i porządku w gminach.

11. Wpłaty na rzecz izb rolniczych zostały wykonane na poziomie 1,99 % wpływów z podatku rolnego. Zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 1 i ust. 2-3 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (j.t. Dz. U. z 2022 r. poz. 183) gmina winna odprowadzić na rachunek bankowy właściwej Izby 2% wpływów z podatku rolnego w terminie 21 dni od dnia, w którym upływa termin płatności danej raty podatku rolnego. Z postanowień art. 6a ust. 6 i ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1176, z późn. zm.) wynika, że podatek jest płatny w ratach proporcjonalnie do czasu trwania obowiązku podatkowego w terminach do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

III. W wyniku analizy przedłożonego sprawozdania Skład Orzekający stwierdził, że wystąpiły m.in. następujące nieprawidłowości i błędy pisarskie:

- na str. 17 przy opisie dochodów uzyskanych w § 049 wskazano dochody z opłaty za zajęcie pasa drogowego, natomiast zgodnie z uchwałą budżetową po zmianach oraz sprawozdaniem Rb-27S wpływy z opłaty za zajęcie pasa drogowego zostały ujęte prawidłowo w § 062;
- na str. 46 przy rozdziale 85215 poinformowano o zobowiązaniach niewymagalnych w kwocie 646,69 zł, natomiast ze sprawozdania Rb-28S wynika, iż zobowiązania niewymagalne wyniosły 8.646,69 zł;
- z analizy tabeli „Wykonanie dochodów i wydatków w związku z COVID-19” (pkt 3.17.) wynika, iż dla zadania „Wyrównania dla przedsiębiorstw energetycznych i sprzedawców ciepła” dochody wykonane wykazano w wysokości 503.000,00 zł, natomiast wydatki wykonane wykazano w wysokości 505.160,47 zł, czyli w kwocie wyższej o 2.160,47 zł; w sprawozdaniu nie wyjaśniono z jakich środków zostały sfinansowane powyższe wydatki;
- w tabeli Nr 27 „Wykonanie dochodów i wydatków na podstawie porozumień (umów) z organami administracji” (pkt. 3.14.) wystąpił błąd pisarski, bowiem wskazano wykonanie wydatków w § 4430 – Różne opłaty i składki w kwocie 38.691,20 zł (plan 289,80 zł), natomiast wykonanie wszystkich wydatków § 4430 wg sprawozdania Rb-28S wyniosło 1.769,00 zł;

- IV. Burmistrz Trzcianki osobnym zarządzeniem przedstawił informację o stanie mienia Jednostki wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. zawierającą dane, o których mowa w art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Wykaz mienia obrazuje stan majątku, jaki Jednostka posiada, jego wartość i zmiany w stanie mienia od dnia złożenia poprzedniej informacji oraz dochody uzyskane z mienia w roku 2024.

Przewodnicząca
Składu Orzekającego

/-/ Edyta Zastrow

Pouczenie: Od opinii zawartej w niniejszej uchwale służy odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszej uchwały.